Published on *Melano.hu* (https://www.melano.hu)

Csehül állnak a finnugorok?

Létrehozás: 09/30/2012 - 16:00
Szerző: Aranyi Péter
[1]
Szeptember 7-én véget ért a VI. Finnugor Népek Világkongresszusa, melyet másodjára rendeztek meg Magyarországon. Az 1992 óta a siófoki az első, melyen minden nyelvcsaládba tartozó nép részt vett.
Kapcsolódó cikkek:
Nagyobb képviseletet szeretnének finnugor rokonaink [2]

A festői környezetben szervezett kongresszuson mindhárom államalkotó finnugor nép, az észt, a finn és a magyar is a legfelsőbb politikai szinten képviselte magát, Oroszországból azonban csak Vlagyimir Rasztyiszlavovics Megyinszkij kulturális miniszter látogatott el a találkozó helyszínéül szolgáló Hotel Azúrba. A finnugor világ számára nem csak kulturális szempontból volt fontos a szeptemberi kongresszus, hanem azért is, mert egyes nemzetiségeket a kihalás fenyeget.

Közép-Európa nyelvében ébredt
A kongresszuson történetek bemutatása előtt szükséges egy gyors történeti visszatekintést tenni a közép-európai népek – így a magyarok, lengyelek, csehek és szlovákok - nemzetfejlődése tekintetében. A Széchényi „nyelvében él a nemzet” által a magyar köztudatban meghonosított és a reformkor óta is aktívan élő gondolat kiváló adalék a nyelvi rokonsággal oly gyakran a genetikai származást szembeállítók és a finnugristák közötti vitához. Az utóbbi években felerősödött alternatív elméletek képviselői folyamatosan a finnugor rokonság eltörlését követelik arra hivatkozva, hogy a genetikai kutatások rácáfoltak az iskolákban jelenleg is tanított nyelvelméletre. A közép-európai nemzetek függetlenné válásának nem a genetika, hanem a nyelv volt a záloga. Ugyan a lengyel a XVI. századtól kezdve államnyelvnek számított, a csehek, a magyarok és a szlovákok számára is csak a XVIII. századi nemzeti mozgalmai teremtették meg a szabadságot. „A nyelv teszi a nemzetet, s még inkább a nemzetek közötti különbséget (...), csak a hazai nyelv eltűnésével szűnik meg a haza neve is”- mondta Ursyn Niemcewicz lengyel költő. A lengyelországinál pedig még nagyobb nemzetépítést vittek véghez a 1800-as években a csehek, akik Josef Dobrovsky vezetésével olyan szavakat újítottak fel, amelyeket már rég elfeledtek, ugyanakkor más szláv népek még használtak. 1848 magyar vonatkozású történéseit nem kell bemutatni, a csehek pedig éppen ebben az esztendőben, a frankfurti parlament ellensúlyozására hívták össze a „Szláv Kongresszust”, amelyen már a szlovákok is részt vettek. Mi, magyarok, akik a 25 milliós összlétszámú finnugor nyelvcsaládba tartozunk, 1844 óta hivatalos államnyelvként használhatjuk édes anyanyelvünket. Ugyanez mondható el északi rokonainkról, a finnekről és az észtekről is. Hol tart a többi finnugor nép? Éppen azt a harcot vívja, ami mi, közép-európaiak vívtunk két évszázaddal ezelőtt. Erről szól ez a kongresszus, többé-kevésbé.

Elnöki nyitány
A Hotel Azúrban szerda reggel kilenckor teljes volt a zűrzavar. A kongresszusra érkezett több mint 650 vendég egyszerre kísérelt meg bejutni a konferenciaterembe, azonban a csak lassacskán kígyózó sort megnehezítette a három Parlamentből már jól ismert fémkapu, így aki tehette az még válogatott

a rengeteg kihelyezett könyvből és egyéb kiadványból. A tumultus persze csak jót jelenthetett: mindenki fontosnak tartotta a részvételt és a népviseletbe öltözött vendégek jó része igyekezett minél hamarabb a terembe érkezni. A szervezők kitettek magukért: az erre az alkalomra készített elegáns szövetszatyor bőségét még Joulupukki is megirigyelhette volna, hiszen a szépen emblémázott tarisznyában egy színvonalas angol vagy orosz nyelven íródott Magyarországról szóló kiadvány, esőkabát, pen-drive, CD, tájékoztató füzet, jegyzettömb kapott helyet. El kell ismerni, hogy a szabadon elvihető könyvekből is akadt szép számmal, de a résztvevők többsége a hatalmas 2012-2013-as észt naptárért harcolt a leginkább.

Elmaradt a trónfosztás

Az államfőket a Finnugor Népek Világkongresszusának (FNVK) elnöke, Valerij Petrovics Markov köszöntötte, aki először Áder Jánost kérte fel, hogy mondja el köszöntő beszédét. Tekintve, hogy a Fidesz némely politikusa erősen átvette a Jobbik légvárra épülő turanista felfogását, félő volt, hogy itt valamiféle trónfosztásra kerül sor, vagy legalábbis hallhatunk majd némi „fél-ázsai származékozást". Az ellenzéki párt által rokonként emlegetett azeriek példája - akik hősként ünnepeltek egy baltás gyilkost, no meg akik sietve biztosították Magyarországot arról, hogy bizony egy darab államkötvényt nem vesznek cserébe – kellőképpen kivette a szelet a keleti nyitásnak szánt vitorlából, a genetikai rokonságból. A magyar államfő beszédének gerincét a kongresszus fő témája: a „Nyelv és a nép" kapcsolata adta és ennek köszönhetően rávilágított egy nagyon fontos momentumra a finnugor népek szempontjából. „*Nekünk, magyaroknak sokáig a nyelvünk jelentette a hazát, a nemzetté válás lehetőségét. Úgy vélem, Kölcsey gondolata programnak ma is elegendő. Azon finnugor népek számára is, akik támogatásra szorulnak a megmaradásban, és azok számára is, akik támogatást nyújthatnak a nyelvük, kultúrájuk fennmaradásáért küzdők számára. Mi magyarok tisztában vagyunk azzal, hogy ebben a támogatásban részt kell vennün*k" – jegyezte meg a köztársasági elnök, aki ezzel utalt arra, hogy egyes finnugor népeket a kihalás fenyeget, mások pedig –hozzánk hasonlóan – a drasztikus népességfogyás problémáival kénytelenek szembesülni.

A finnugor népek ellensége a globalizmus

Az egyik legbátrabb és legőszintébb köszöntőt kétség kívül az észt államfő mondta, aki beszédében felhívta a figyelmet a finnugor népeket sújtó súlyos, pénzügyi problémákra. „Kedves finnugor testvéreim és nővéreim" – kezdte beszédét Toomas Hendrik Ilves észt államfő, aki kifejezte örömét afelől, hogy a jelen lehet a VI. Finnugor Világkongresszuson. „Bárki tudna jó és szemléletes példát hozni annak alátámasztására, hogy a négy évvel ezelőtti V. kongresszuson szőtt álmaink hogyan foszlottak szerte a gazdasági válság és a pénzszűke miatt" - mondta Ilves, hozzátéve, hogy válság idején a kulturális beruházások általában az "egyelőre nem fontos" skatulyába kerülnek. Ráadásul a finnugor népeknek, nyelveknek és kultúráknak nem adatik meg, hogy a nagyvilágban jelentős befolyásra tegyenek szert. Befolyásuk túl kicsi, piacaik túl messze esnek a globális vonzásközpontoktól és pénzforrásoktól - mutatott rá az észt államfő. *„A piacgazdasági elvek szerint ugyanolyan felesleges nyelv a magyar, mint a finn, a mansi, a hanti vagy az észt. Nekünk, finnugor népeknek meg kell őrizni kultúránkat, hogy ne essünk áldozatul a pénzügyi érdekeknek*" – hívta fel a figyelmet Ilves, aki utalva egyes oroszországi népek nehéz helyzetére megjegyezte, hogy a kulturális autonómia nem feltétlenül mindig elegendő, főleg akkor nem, ha elpusztítják egyes nemzetek természetes élőhelyét, ha úgy tetszik szülőföldjét. Az észt köztársasági elnököt Sauli Niinistö finn elnök követte. A területileg a legnagyobb kiterjedésű finnugor állam vezetője megjegyezte, hogy hogy Finnország, amely nyelvi és kulturális szempontból viszonylag homogén volt, mára kétnyelvűvé vált a svéd kisebbségnek köszönhetően (a finnek számára kötelező a svéd nyelv). A számik (lappok) Finnországon kívül Norvégia, Svédország és Oroszország területén élnek. "Második nyelvünk a svéd, de finnugor nyelvi környezetben ebben nincs semmi szokatlan. A különböző nyelvek és kultúrák együttélésével foglalkozó kérdések az európai diskurzus részét képezik. A nyelv és a kultúra nem magántulajdona a népeknek, hanem az egész emberi civilizáció része. Finnországban nagyon nagy

figyelmet szentelünk a számik kultúrájának megőrzésére" - mondta.

Oroszország a finnugor világ központja

Vlagyimir Megyinszkij orosz kulturális miniszter arról beszélt, hogy hazájában 194 nép él, amely összesen 274 nyelvet beszél. "*Oroszország mindig nagy jelentőséget tulajdonított minden egyes nemzetiségnek és számára elfogadhatatlan megközelítés, ha az egyik nép el akarja nyelni a másikat. Viszont úgy gondolom, hogy a kisebbségi nyelvek megőrzésére nem lehet szabványt kidolgozni, amelyet azután minden országnak követnie kellene. Ha lehetne ilyen szabványt kialakítani, akkor nyilván nem volnának problémák az európai multikulturalizmus fenntartásában. Semmit nem lehet kötelezővé tenni, természetesen kell alakulniuk a folyamatoknak*" - szögezte le a miniszter. Megyinszkij beszédében hangsúlyozta, hogy már az Orosz Föderáció alapításában is részt vettek a finnugor törzsek, sőt, tovább ment: Oroszország erejét egyenesen a finnugor népi közösségnek tulajdonította, akik szerinte több mint ezer éve hűen szolgálják a hazát. A kulturális miniszter országát a finnugor világ központjának nevezte (melyet egy kisebb csoport meg is tapsolt a teremben), illetve megjegyezte, hogy ugyan az urál-menti népek lélekszáma csökken, mégis a magyarokkal közeli rokonságban álló osztjákok születésszáma nő.

Az orosz kulturális miniszter beszédét követően következhetett a finnugor népek beszámolója az elmúlt 4 évről, illetve a jelenlegi helyzetről – sikerekről, problémákról. Markov, az FNVK elnöke megköszönte a finn parlament gondoskodását, melynek köszönhetően az oroszországi finnugorok jelentős fejlesztéseket képesek végrehajtani. A kongresszus első embere fontos sikernek nevezte a Lappföldön nyílt Számi-központot, mely egyfajta önkormányzati – kulturális épületként funkcionál, mely többek között kiadványok kiadásával és a számi nyelvű rádiózással is foglalkozik. „*Sajnálatos, hogy az oroszországi finnugor népek lélekszáma csökken, ezért azt gondolom, hogy különösen nagy felelősség nehezedik a társadalmi mozgalmakra. Tulajdonképpen ő rajtuk múlik, hogy lesz-e holnap ilyen kultúra.*"- figyelmeztetett az FNVK elnöke. Markov zárásképpen felhívta a kongresszuson résztvevők figyelmét felhívta arra, hogy a déli szünetet követően 23 felszólaló, összesen 7 percben értékelheti saját nemzetiségének helyzetét. A szünetben Silin Taru észt delegált átadta a kongresszusnak az észt köztársasági elnök ajándékát. A balti állam képviselői a frissen elkészült lív-észt szótárat adták a siófoki szervezőknek.

Az az egyes finnugor népek jelenlegi helyzetéről szóló értékelőket egy következő cikkünkben mutatjuk be.

Tags:

finnugor [3]
Finnugor Világkongresszus [4]

Panoráma:

Finnugor [5]

Forrás webcím: https://www.melano.hu/csehul_allnak_a_finnugorok

Hivatkozások

[1] https://www.melano.hu/sites/default/files/articles/finnugor_siofok_plakat.jpg
[2] https://www.melano.hu/nagyobb_kepviseletet_szeretnenek_finnugor_rokonaink
[3] https://www.melano.hu/tags/finnugor
[4] https://www.melano.hu/tags/finnugor_vilagkongresszus
[5] https://www.melano.hu/panorama/finnugor